

Врз основа на член 5 и член 19 став (5) од Законот за утврдување на цени на водни услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/16) Регулаторната комисија за енергетика и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија, на седницата одржана на хх.хх 2024 година, донесе

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ТАРИФИТЕ ЗА ВОДНА УСЛУГА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со оваа методологија се уредуваат:

- видовите и начинот на пресметка на тарифите за водна услуга, структурата на тарифите за секоја водна услуга посебно, видовите на трошоците кои се земаат во предвид за пресметка на тарифите за водните услуги и потребните приходи за покривање на тие трошоци, како и нивните карактеристики и начинот на нивно прикажување;
- начинот на пресметување и структурата на цената на водните услуги која ќе се наплатува од крајниот корисник;
- содржината, формата и начинот на подготовка на Планот за прилагодување на тарифите за водните услуги, како и на регулаторна тарифа за водна услуга и задолжителните податоци и извештаи кои треба да бидат доставени со Бизнис планот на давателот на водната услуга;
- листата на индикатори за успешност,
- формата и содржината на обрасците на извештаите кои давателите на водните услуги ги доставуваат до Регулаторната комисија за , водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика и водни услуги), со цел исполнување на поставените цели и одредници во врска со обезбедување на водната услуга;
- формата и содржината на барањето за утврдување на тарифа за водна услуга со предлог тарифи.

(2) Со оваа методологијата се утврдуваат и другите прашања кои се од важност за постигнување на целите од член 2 на Законот за утврдување на цени на водни услуги, а кои се поврзани со спроведувањето на тарифите и цените за водни услуги и работењето на давателите на водните услуги.

Член 2

Оваа методологија се донесува со цел утврдување на тарифи со кои давателите на водни услуги ќе го остварат регулираниот приход потребен за вршење на една од следните водни услуги:

- снабдување со сурова вода наменета за водоснабдување на населението;
- снабдување со вода за пиење или водоснабдување;
- собирање и одведување на урбани отпадни води и
- прочистување на отпадни води.

Член 3

- (1) Давателот на водната услуга ги формира цените согласно одредбите од оваа методологија.
- (2) Давателот на водната услуга од крајниот корисник на водна услуга наплатува цена на водна услуга утврдена со Решение за утврдување на тарифа за водна услуга или Решение за утврдување на регулаторна тарифа.
- (3) Во случај кога давателот на водната услуга не постапи согласно член 11 став (1) од Законот за утврдување на цени на водни услуги и/или во случај кога не е постигната согласност со давателот на водна услуга за висината на тарифата за водна услуга, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги ќе утврди регулаторна тарифа, во согласност со одредбите од оваа методологија.
- (4) За целите на утврдување на цените на водните услуги, давателот на водна услуга при поднесување на барањето за утврдување на тарифа за водна услуга, до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги треба да достави податоци согласно обрасците и табелите дадени во прилозите кои се составен дел на оваа Методологија. Притоа, давателот на водната услуга врши групирање на позициите од сметководствената евиденција за соодветната водна услуга, согласно оваа методологија.
- (5) Давателот на водна услуга, во согласност со Законот за утврдување на цени на водните услуги и оваа методологија, по барање на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги треба да достави податоци и информации за утврдување на начинот на кој е определена цената односно тарифата за водната услуга и да овозможи увид во расположливата инвестиционо - техничка документација за проекти од областа на водната услуга.
- (6) Пресметките, начинот на собирање и презентирање на податоците за пресметка и формирање на тарифи, детално се утврдени со Упатството за подготовка на барањето за утврдување на тарифата на водна услуга, поднесоците и критериумите за оцена (во понатамошниот текст: Упатство).

Основа за определување на тарифите за регулираниот период

Член 4

- (1) Основа за определување на тарифи за регулиран период е базната година, која е секоја претходна фискална година од првата година од регулираниот период, за која давателот на водната услуга има усвоен финансиски извештај и претставува основа за определување на тарифите за регулираниот период.

ВИДОВИ ТАРИФИ

Член 5

- (1) Следните видови на тарифи се предмет на пресметка:
 1. Тарифа за услугата снабдување со сурова вода наменета за водоснабдување на населението;
 2. Тарифа за услугата снабдување со вода за пиење или водоснабдување;
 3. Тарифа за услугата собирање и одведување на урбани отпадни води и
 4. Тарифа за услугата прочистување на отпадни води.
- (2) Висината на тарифата на водната услуга зависи од трошоците за обезбедување на водната услуга и се пресметува согласно оваа методологија.
- (3) Основа за пресметка на тарифата за водната услуга се следните расходи:
 - оперативни трошоци, вклучувајќи ги и трошоците за одржување
 - трошоци за капитални инвестиции и

- надоместоци, даноци и други давачки утврдени со закон.
- (4) За висината на тарифата за секоја водна услуга, освен во случај кога се утврдува регулаторна тарифа, се определува минимален и максимален опсег, изразен во проценти од утврдената вредност на тарифата, во рамките на кој е дозволено давателот да донесе одлука за утврдување на тарифата за водната услуга, која ќе се применува во регулираниот период.

СТРУКТУРА НА ТАРИФИТЕ

Член 6

- (1) Доколку поинаку не е определено со оваа методологија за конкретната водна услуга, во случај на определување на тарифа за водна услуга, давателот на водната услуга може да предложи или во случај на определување на регулаторна тарифа за водна услуга Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги да утврди тарифа со следната структура:
- едноставен волуметриски надоместок изразен во денари на кубен метар (со или без минимален паушален надоместок) и
 - тарифа во два дела што се состои од фиксен надоместок и варијабилен надоместок.
- (2) Во случаи на ограничени ресурси или ограничувања на мрежи и поради специфични и оправдани локациски карактеристики на групи на корисници на водните услуги, давателот на водната услуга, во случај на определување на тарифа за водна услуга може да предложи или во случај на определување на регулаторна тарифа за водна услуга Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги да утврди, една од следните тарифи:
- сезонска тарифа, кога стапката по метар кубен вода е повисока во текот на определен годишен период или
 - растечка блок тарифа, со цел да се обесхрабри севкупната потрошувачка на вода над одредено ниво или
 - тарифа за одредена група на корисници, согласно со специфичните локациски услови.

Тарифа за снабдување со сурова вода наменета за водоснабдување на населението

Член 7

- (1) Тарифата за услугата снабдување со сурова вода наменета за водоснабдување на населението, која се обезбедува од страна на водостопанствата и/или други субјекти кои се даватели на водни услуги, и/или од страна на други субјекти кои се овластени за снабдување со вода за пиење на давателите на услуги за водоснабдување, се утврдува едноставна волуметриска структура, и истата се изразува во денари за метар кубен вода.
- (2) Едноставната волуметриска структура од став (1) од овој член претставува тарифа која се наплаќа за секој метар кубен испорачана вода.

Тарифа за снабдување со вода за пиење или водоснабдување

Член 8

- (1) Тарифата за услугата снабдување со вода за пиење или водоснабдување, се утврдува за целото подрачје во кое се обезбедува водната услуга.
- (2) Утврдувањето на количината на испорачана вода за пиење или водоснабдување се заснова на количината измерена со водомерот на крајниот корисник или со примена на паушална тарифа.
- (3) Во случај кога крајниот корисник нема функционален водомер, се применува паушална тарифа од став (2) на овој член. Паушалната тарифа се заснова на тарифата за снабдување

со вода за пиење или водоснабдување зголемена до 30%, со цел да ги охрабрат крајните корисници кои немаат функционален водомер да го инсталираат истиот.

- (4) Во случај од став (2) од овој член кога количината на потрошувачка се утврдува со примена на пашална тарифа, давателот на водната услуга до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги доставува образложение за начинот на утврдување на количината на испорачана вода за пиење или водоснабдување. .

Тарифа за собирање и одведување на урбани отпадни води

Член 9

- (1) Тарифата за услугата собирање и одведување на урбани отпадни води се утврдува за целото подрачје во кое се обезбедува водната услуга. Давателот на водната услуга може да предложи тарифа за водна услуга во вид на:
- едноставен волуметриски надоместок изразен во денари на кубен метар (со или без минимален пашален надоместок) или
 - тарифа во два дела што се состои од фиксен надоместок и варијабилен надоместок.
- (2) Едноставната волуметриска структура од став (1) алинеја 1 на овој член претставува тарифа која се наплаќа за услугата за собирање и одведување на урбани отпадни води, и истата се изразува во денари за метар кубен.
- (3) Тарифата во два дела може да се примени кога давателот на водна услуга со образложение и анализа ќе докаже дека без оглед на тоа дали услугата се користи или не се користи, давателот на услугата има трошоци за обезбедување на инфраструктура за достапност на услугата.
- (4) Утврдувањето на количината на одведена урбана отпадна вода се заснова на количините измерени со водомерот за мерење на испусти на крајниот корисник или на друг начин утврден со став (5) од овој член.
- (5) Во случај кога не е инсталиран водомер за мерење на испусти, количината на одведена урбана отпадна вода се пресметува: :
- како еднаков сооднос на количината за вода за пиење или водоснабдување на крајниот корисник, или
 - по исклучок од алинеја 1 од овој став, останатите потрошувачи во случај кога се носители на дозвола за црпење на вода или имаат договор за снабдување со сурова вода, или некој друг начин за дополнително водоснабдување покрај снабдувањето со вода, како и во случај кога испуштаат помалку отпадна вода од нивото на потрошувачка на водните услуги за водоснабдување, вршат мерење или проценка утврдена на друг начин и однапред доставуваат известување за вкупната количина урбани отпадни води кои ги испуштиле во претходните години и води кои ќе ги испуштат секоја година.

Тарифа за прочистување на отпадни води

Член 10

- (1) Тарифата за водната услуга прочистување на отпадни води се утврдува за целото подрачје во кое се обезбедува водната услуга, за количините испуштени од страна на потрошувачот соодветно третирано согласно со прописите за отпадни води. Давателот на водната услуга може да предложи тарифа за водна услуга во вид на:
- едноставна волуметриска структура или
 - тарифа во два дела што се состои од фиксен надоместок и варијабилен надоместок.
- (2) Едноставната волуметриска структура за услугата прочистување на отпадни води значи дека тарифата која се плаќа за секоја единица прочистена вода е утврдена за секоја

календарска година и се прикажува како денари за метар кубен прочистена вода, прочистена во текот на една календарска година.

- (3) Тарифата во два дела може да се примени кога давателот на водна услуга ќе докаже дека без оглед на тоа дали услугата се користи или не се користи, давателот на услугата има трошоци за обезбедување на инфраструктура за достапност на услугата.
- (1)

НАЧИН НА ПРЕСМЕТКА И СТРУКТУРА НА ЦЕНАТА КОЈА ЌЕ СЕ НАПЛАЌА НА КРАЈНИОТ КОРИСНИК

Член 11

- (1) Цената на водната услуга е вкупниот надоместок кој давателот на водната услуга го наплаќа од страна на крајните корисници за дадената услуга и се состои од износот согласно тарифата за водни услуги, надоместоците поврзани со користење односно испуштање на водите утврдени со Законот за водите, како и даноците утврдени со закон.
- (2) Цената за водна услуга се утврдува за секоја календарска година од регулираниот период.
- (3) Цената за водната услуга се определува согласно следната формула:

$$P_t = \sum T_t * Q_t + (\sum T_t * Q_t * VAT) + F_t$$

каде што:

P_t	-	цена за водна услуга	[денари]
T_t	-	тарифа за водна услуга	[ден/m ³]
Q_t	-	количина на вода	[m ³]
VAT	-	данок на додадена вредност	[%]
F_t	-	надоместоци за води, пресметани согласно Закон за води	[денари]

- (4) При определување на цената на водните услуги за категоријата на потрошувачи/корисници - индивидуално домаќинство, се зема во предвид прагот на достапност на домаќинствата во подрачјето во кое давателот ја обезбедува водната услуга.

НАЧИН НА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ТАРИФИ

Тарифа за сурова вода наменета за водоснабдување на населението

Член 12

- (1) Тарифата за сурова вода наменета за водоснабдување на населението се утврдува преку определување на регулираниот приход што му се одобрува на давателот на услугата кој испорачува сурова вода за претпријатијата кои вршат снабдување со вода за пиење, да го оствари во текот на една календарска година, притоа исклучувајќи ги приходите остварени од испорака на сурова вода за други намени и други дејности кои не се предмет на уредување согласно оваа методологија.
- (2) Регулираниот приход се утврдува на ниво што на давателот на услугата му се овозможува да оствари покривање на оправданите оперативни трошоци и трошоците за одржување, трошоците за капитални инвестиции, вклучувајќи ги и трошоците за амортизацијата на

основните средства за вршење на соодветната водна услуга, како и надоместоците, даноците и другите давачки утврдени со закон.

- (3) Тарифата за сурова вода наменета за водоснабдување се пресметува како сооднос помеѓу регулираниот приход за водната услуга, определен во согласност со став (2) од овој член и измерената/проценетата количина на сурова вода наменета за водоснабдување на населението.

Тарифа за снабдување со вода за пиење или водоснабдување

Член 13

- (1) Тарифата за снабдување со вода за пиење или водоснабдување се утврдува преку определување на регулираниот приход што му се одобрува на давателот на водната услуга да го оствари во текот на една календарска година, притоа исклучувајќи ги приходите остварени од други дејности кои не се предмет на уредување согласно оваа методологија.
- (2) Регулираниот приход се утврдува на ниво што на давателот на водната услуга му се овозможува да оствари покривање на оправданите оперативни трошоци и трошоци за одржување, трошоците за капитални инвестиции, вклучувајќи ги и трошоците за амортизација на основните средства за вршење на соодветната водна услуга, како и надоместоците, даноците и другите давачки утврдени со закон.
- (3) Регулираниот приход од став (1) на овој член ги исклучува приходите кои што давателот на услугата ги остварува врз основа на помошни услуги при вршење на водната услуга.
- (4) Тарифата за снабдување со вода за пиење или водоснабдување се пресметува како сооднос помеѓу регулираниот приход за водната услуга, определен во согласност со став (2) од овој член и измерената/проценетата количина на вода за пиење.

Тарифа за собирање и одведување на урбани отпадни води

Член 14

- (1) Тарифата за собирање и одведување на урбани отпадни води се утврдува преку определување на регулираниот приход што му се одобрува на давателот на водната услуга да го оствари во текот на една календарска година, притоа исклучувајќи ги приходите остварени од други дејности кои не се предмет на уредување согласно оваа методологија.
- (2) Регулираниот приход се утврдува на ниво што на давателот на водната услуга му се овозможува да оствари покривање на оправданите оперативни трошоци и трошоци за одржување, трошоците за капитални инвестиции, вклучувајќи ги и трошоците за амортизација на основните средства за вршење на соодветната водна услуга, како и надоместоците, даноците и другите давачки утврдени со закон.
- (3) Регулираниот приход од став (1) на овој член ги исклучува приходите кои што давателот на водната услуга ги остварува врз основа на помошни услуги при вршење на водната услуга.
- (4) Тарифата за собирање и одведување на урбани отпадни води се пресметува како сооднос помеѓу регулираниот приход за водната услуга, определен во согласност со став (2) од овој член и измерените/проценетите годишни количини на одведени урбани отпадни води. Годишните количини на одведена урбана отпадна вода за домаќинства ќе се определуваат врз основа на проценетите количини на вода за пиење или водоснабдување, а за останатите корисници количините на одведена урбана отпадна вода ќе се определуваат како процент од количината на вода за пиење или водоснабдување определена согласно договорот за снабдување со потрошувачот и/или врз основа на измерените количини, каде има инсталирано мерач за одведена урбана отпадна вода.

Тарифа за прочистување на отпадни води

Член 15

- (1) Тарифата за услугата за прочистување на отпадни води се утврдува преку определување на регулираниот приход што му се одобрува на давателот на водната услуга да го оствари во текот на една календарска година, притоа исклучувајќи ги приходите остварени од други дејности кои не се предмет на уредување согласно оваа методологија.
- (2) Регулираниот приход се утврдува на ниво што на давателот на водната услуга му се овозможува да оствари покривање на оправданите оперативни трошоци и трошоци за одржување, трошоците за капитални инвестиции, вклучувајќи ги и трошоците за амортизација на основните средства за вршење на соодветната водна услуга, како и надоместоците, даноците и другите давачки утврдени со закон.
- (3) Регулираниот приход од став (1) на овој член ги исклучува приходите кои што давателот на водната услуга ги остварува врз основа на помошни услуги при вршење на водната услуга.
- (4) Тарифата за услугата за прочистување на отпадни води се пресметува како сооднос помеѓу регулираниот приход за водната услуга, определен во согласност со став (2) од овој член и измерените/проценетите годишни количини на прочистени води. Годишните количини на прочистени води за домаќинства ќе се определуваат врз основа на проценетите количини на вода за пиење или водоснабдување, а за останатите потрошувачи количините на прочистени води ќе се определуваат врз основа на обемот кој се проценува како процент од количината определена согласно договорот за снабдување со потрошувачот и/или врз основа на измерените количини каде има инсталирано мерач за одведена отпадна вода или врз основа на измерените количини каде има инсталирано мерач на влез во пречистителна станица.

Сметководствена евиденција за регулаторни цели

Член 16

- (1) Сметките и финансиските извештаи на давателот на водната услуга се подготвуваат во согласност со важечката законска регулатива во Република Северна Македонија и сметководствените стандарди кои се во примена.
- (2) Давателот на водни услуги кој истовремено врши две или повеќе дејности од член 2 на оваа методологија или покрај нив врши и друга дејност која во смисла на оваа методологија не се смета за водна услуга, во своите интерни пресметки води одвоена сметководствена евиденција за секоја од дејностите поодделно, изготвува консолидирани биланси за сите дејности и биланс со преглед на приходите, расходите и резултатите од работењето за секоја дејност поодделно.
- (3) Финансиските извештаи треба да бидат доставени со дополнителни податоци и извештаи со кои ќе се потврди усогласеноста на истите со одредбите од оваа методологија.
- (4) Одредбите од ставовите (1), (2), и (3) на овој член се применуваат и во случај на утврдување на регулаторната тарифа согласно Регулаторен план за прилагодување на тарифи за водни услуги.

НАЧИН НА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА РЕГУЛИРАН ПРИХОД

Регулиран приход

Член 17

- (1) Регулираниот приход на давателот на водната услуга треба да ги покрие трошоците направени за водната услуга и на услугите за поддршка и да обезбеди разумен поврат на капиталот.
- (2) Регулираниот приход на давателот на водната услуга се пресметува според следната формула:

1. Регулиран приход на давателот на водната услуга (MAR)

$$MAR_t = O_t + D_t + LC_t + RA_t$$

каде:

MAR_t	-	регулиран приход во регулираната година t	[денари]
O_t	-	оперативни трошоци во годината t	[денари]
D_t	-	амортизација на регулираните основни средства во годината t	[денари]
LC_t	-	средства за ликвидност во годината t	[денари]
RA_t	-	принос од регулираните основни средства во годината t	[денари]

1.1. Оперативни трошоци (O)

- (1) Оправдани оперативни трошоци согласно оваа методологија се трошоци за работењето на давателот на водната услуга и трошоците за одржувањето на регулираните основни средства со кои давателот на водната услуга ја врши водната услуга, во согласност со важечките закони, прописи, стандарди и технички нормативи кои се применуваат во Република Северна Македонија.
- (2) Во регулираниот период за секоја регулирана дејност, оправдани оперативни трошоци се трошоци кои се потребни за извршување на водната услуга, кои се групирани на следниот начин:
 - трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар;
 - трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на основните средства;
 - трошоци за осигурување на основни средства;
 - бруто плати;
 - менаџерски плати и награди;
 - други услуги;
 - останати и вонредни трошоци и
 - даноци, придонеси и други давачки кои не зависат од резултатот.
- (3) При предвидувањето на оперативните трошоци за секоја година од регулираниот период, давателот на водната услуга ќе ја земе во предвид висината на предвидената инфлација, објавена од страна на Народната банка на Република Северна Македонија.

1.2. Амортизација (D)

- (1) Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:
- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето и
 - амортизација на бесплатно добиените основни средства.

1.3 Средства за ликвидност (LC)

- (1) Средствата за ликвидност за вршење на водната услуга, во годината t се пресметува со примена на следнава формула:

$$LC_t = \sigma / 100 * MAR_t$$

каде што:

LC_t	- средства за ликвидност за вршење на водната услуга во годината t	[денари]
σ	- процент за утврдување на средствата за ликвидност, одобрен од страна на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги	[%]
MAR_t	- регулиран приход, дефиниран во став 1 од овој член, за годината t , исклучувајќи ги средства за ликвидност (LC_t)	[денари]

1.4. Принос на регулирани основни средства (RA)

- (1) Приносот на регулираните основни средства се пресметува според формулата:

$$RA_t = WACC * RAB_t^{av}$$

каде што:

RA_t	- принос на регулираните основни средства	[денари]
RAB_t^{av}	- просечна вредност на основните средства со кои се врши водната услуга (регулирани средства)	[денари]
$WACC$	- пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување	[%]

1.4.1. Просечна вредност на основните средства со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства – RAB_t^{av})

- (1) Регулирани основни средства се средствата со кои се врши водната услуга, при што во пресметката на вредноста на регулираните основни средства не се земаат во предвид бесплатно добиените средствата и неоправданите инвестиции.
- (2) За определување на просечната вредност на регулираните основни средства се користи следната формула:

$$RAB_t^{av} = \frac{RAB_t^{start} + RAB_t^{end}}{2}$$

каде што:

RAB_t^{av}	- просечна вредност на основните средства со кои се врши водната услуга (регулирани средства) во годината t ;	[денари]
--------------	---	----------

RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните основни средства во годината t ; и ги исклучува бесплатно добиените основни средства од претходните години;	[денари]
RAB_t^{end}	- вредност на основните средства со кои се врши водната услуга на крајот од година t .	[денари]

- (3) Вредноста на регулираните основни средства на почетокот на регулираната година (RAB_t^{start}) се пресметува врз основа на нето книговодствената вредност на основните средства на крајот од претходната година.:

$$RAB_t^{start} = RAB_{t-1}^{end}$$

каде што:

RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните основни средства во годината t ; и ги исклучува бесплатно добиените основни средства од претходните години;	[денари]
RAB_{t-1}^{end}	- вредност на регулираните основни средства на крајот од година $t-1$;	[денари]

- (4) Вредноста на регулираните основни средства на крајот на регулираната година (RAB_t^{end}), се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - CC_t - D_t + D_t^{cc} - RAB_t^{out}$$

каде што:

RAB_t^{end}	- вредност на регулираните основни средства на крајот од година t ;	[денари]
RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните основни средства во годината t и ги исклучува бесплатно добиените основни средства од претходните години;	[денари]
NI_t	- ново набавени и пуштени во употреба основни средства во текот на годината;	[денари]
CC_t	- бесплатно добиени основни средства во годината t ;	[денари]
D_t	- вкупна годишна амортизација;	[денари]
D_t^{cc}	- годишна амортизација на бесплатно добиените основни средства;	[денари]
RAB_t^{out}	- вредност на отуѓени и расходувани регулирани основни средства во годината t кои не се во употреба .	[денари]

1.4.1. 1 Оправданост на инвестициите

- (1) Давателот на водната услуга треба да достави резиме за приоритет на инвестицијата. Инвестицијата треба да обезбеди поголема безбедност, сигурност во снабдувањето, како и да обезбеди квалитет на водната услуга, согласно важечките стандарди.
- (2) По барање на Регулаторната комисија за енергетика, давателот на услугата е должен да достави дополнителни информации, податоци и појаснувања во врска со придобивките од планираната инвестиција.

1.4.2. Пондерирана просечна цена на капитал (WACC)

Пондерираната просечна цена на капиталот (WACC) се пресметува за давателот на водната услуга на реална основа со примена на следната формула:

$$WACC = \frac{Equity * K_e}{(1 - T)} + Debt * K_d$$

каде што:

<i>WACC</i>	- пондерирана номинална просечна цена на капитал пред оданочување,	[%]
<i>Debt</i>	- долгорочен долг, 40% од вкупниот капитал,	[%]
<i>T</i>	- стапка на данок на добивка,	[%]
<i>K_d</i>	- цена на долг,	[%]
<i>Equity</i>	- сопствен капитал, 60% од вкупниот капитал	[%]

1.4.2.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал се пресметува со примена на моделот за утврдување цени на капиталните средства (CAPM – Capital Asset Pricing Model) со примена на следната формула:

$$K_e = R_f + \beta(MRP)$$

каде што:

<i>K_e</i>	- цена на сопствен капитал	[%]
<i>R_f</i>	- стапка на поврат без ризик на долгорочните државни обврзници на европските земји со највисок кредитен рејтинг	[%]
<i>β</i>	- бета фактор, кој ја претставува волатилноста на сопствениот капитал во однос на пазарниот капитал	
<i>MRP</i>	- премија за ризик претставува разлика помеѓу очекуваната стапка на поврат на пазарното портфолио и безризичната стапка на поврат	[%]

При утврдување на стапка на поврат без ризик Регулаторната комисија за енергетика ги има во предвид и приносот на државните хартии од вредност издадени од Владата на Република Северна Македонија

1.4.2.2. Цена на долг

Цената на долгот на давателот на водната услугата се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените долгорочни кредити од страна на давателот на водната услугата за вршење на водната услуга, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија.

2. Минимум и максимум опсег на висината на тарифата на водната услуга

- (1) Решението за утврдување на водната услуга содржи минимум и максимум опсег изразен во проценти на утврдена вредност во рамките на кој е дозволено давателот на водна услуга да донесе одлука за утврдување на висината на тарифата на водната услуга.
- (2) Минималниот и максималниот опсег на висината на тарифата на водната услуга се пресметува на следниот начин:

2.1. Определување на просечна тарифа

Просечната тарифа за секоја година од регулираниот период се пресметува со примена на следната формула:

$$Tt_{average} = \frac{(MARt_{min} + MARt_{max}) / 2}{Qt}$$

каде што:

$Tt_{average}$	-	просечна тарифа;	[ден/м ³]
Qt	-	вкупна планирана количина во годината t од регулираниот период;	[м ³]
$MARt_{min}$	-	минимален регулиран приход за водната услуга;	[денари]
$MARt_{max}$	-	максимален регулиран приход за водната услуга.	[денари]

2.2. Определување на максимална просечна дозволена тарифа

Максималната просечна дозволена тарифа за секоја година од регулираниот период се пресметува со примена на следната формула:

$$Tt_{max} = \frac{MARt_{max}}{Qt}$$

каде што:

Tt_{max}	-	максимална просечна дозволена тарифа;	[ден/м ³]
$MARt_{max}$	-	максимален регулиран приход за водната услуга;	[денари]
Qt	-	вкупна планирана количина во годината t од регулираниот период.	[м ³]

2.3. Определување на минимална просечна дозволена тарифа

Минималната просечна дозволена тарифа за секоја година од регулираниот период се пресметува со примена на следната формула:

$$Tt_{min} = \frac{MARt_{min}}{Qt}$$

каде што:

Tt_{min}	-	минимална просечна дозволена тарифа;	[ден/м ³]
$MARt_{min}$	-	минимален регулиран приход за водната услуга;	[денари]
Qt	-	вкупна планирана количина во годината t од регулираниот период.	[м ³]

2.4 Определување на дозволениот опсег

Дозволениот опсег изразен во проценти од утврдената вредност на тарифата во рамките на кој е дозволено давателот да донесе одлука за утврдување на тарифата за водната услуга, која ќе се применува во регулираниот период за секоја година од регулираниот период се пресметува со примена на следнава формула:

$$p = (1 - Tt_{min}/Tt_{average})$$

каде што:

p	- дозволен опсег;	%
Tt_{min}	- минимална просечна дозволена тарифа;	[ден/м ³]
$Tt_{average}$	- просечна тарифа.	[ден/м ³]

2.5 Определување на минимум и максимум опсег на висината на тарифата на водната услуга

Минималниот и максималниот опсег на висината на тарифата на водната услуга за секоја година од регулираниот период се пресметува со примена на следнава формула:

$$Tt_{average} * (1 - p) \leq \frac{\sum_{i=1}^n T_t^i * q_t^i}{Q_t} \leq Tt_{average} * (1 + p)$$

каде што:

$Tt_{average}$	- просечна тарифа;	[ден/м ³]
T_t^i	- тарифа за водна услуга во годината t од регулираниот период за категорија на потрошувачи (i), определена од давателот на водната услуга;	[ден/м ³]
q_t^i	- количина и/или број на корисници во годината t од регулираниот период за категорија на потрошувачи (i);	[м ³] и/или број на корисници
Q_t	- вкупна планирана количина во годината t од регулираниот период;	[м ³]
p	- дозволен опсег.	%

СОДРЖИНАТА, ФОРМАТА И НАЧИНОТ НА ПОДГОТОВКА НА ПЛАНОТ ЗА ПРИЛАГОДУВАЊЕ НА ТАРИФИТЕ ЗА ВОДНИТЕ УСЛУГИ И РЕГУЛАТОРЕН ПЛАН ЗА ПРИЛАГОДУВАЊЕ НА ТАРИФИ ЗА ВОДНИ УСЛУГИ

Член 18

- (1) Нацрт Планот за прилагодување на тарифите се доставува со секое барање за утврдување на тарифа за водна услуга и во постапката за определување на регулаторна тарифа.
- (2) Во случаи кога давателот на водни услуги нема да достави барање за утврдување на тарифи за водни услуги како и дополнителни податоци, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги подготвува Регулаторен план за прилагодување на тарифи за водни услуги.
- (3) Планот за прилагодување на тарифите и Регулаторниот план ги содржат следните податоци и информации:

- податоци за број на потрошувачи/корисници во еквивалент жители, категории на потрошувачи/корисници, број на крајни корисници на услугата и процент на наплата, во базната година и за регулираниот период;
 - оперативни трошоци за вршење на водната услуга, во базната година и планирани за регулираниот период;
 - начинот на распределба на заедничките трошоци за секоја водна услуга одделно;
 - инвестициски план за регулираниот период и инвестициска програма за реализација на планот за инвестиции за изградба на нови водостопански објекти, реконструкција и ревитализација на постојни водостопански објекти во тек на регулираниот период за секоја година одделно;
 - определување на вредноста на основните средства со кои се врши водната услуга, во базната година и планирани за регулираниот период;
 - определување на регулиран приход и предлог – тарифа во базната година и за регулираниот период;
 - неприходувана вода (технички и комерцијални загуби) во базната година и за регулираниот период, пресметана согласно методологијата на Меѓународната асоцијација за води;
 - количини на вода во систем за снабдување, одведување и/или прочистување, во базната година и проценети за регулираниот период;
 - структурата на тарифите, согласно член 6 од оваа методологија и
 - пополнета листа на индикатори за успешност согласно Прилог 4 кој е составен дел на оваа методологија.
- (3) Податоците и информациите од став (2) од овој член се прикажуваат за секоја планска година за времетраење на Планот за прилагодување на тарифите, кој се подготвува во согласност со регулираниот период.
- (4) При подготовка на Планот за прилагодување на тарифите, давателот на водната услуга покрај другото, особено ќе ги земе предвид следните цели:
- надоместување на трошоците;
 - економска достапност на тарифата на водната услуга;
 - хармонизацијата на тарифите и
 - подобрување на работата и ефикасноста на давателите на водни услуги.
- (5) Кога давателот на водната услуга предлага примена на различни тарифни структури во различни општини, податоците во на Планот за прилагодување на тарифите се прикажуваат за секоја општина поединечно.
- (6) Давателот на водната услуга ги доставува податоците и информациите од став (2) од овој член на образецот од Прилог 3 кој е составен дел од оваа методологија.
- (7) Давателот на водната услуга ги изготвува податоците и информациите од став (2) од овој член на начин утврден со Упатството.

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ПОДАТОЦИ И ИЗВЕШТАИ КОИ ТРЕБА ДА БИДАТ ДОСТАВЕНИ ОД БИЗНИС ПЛАНОТ НА ДАВАТЕЛОТ НА ВОДНАТА УСЛУГА

Член 19

- (1) Извештаите кои треба да бидат доставени од Бизнис планот на давателот на водната услуга, треба да содржат податоци за трошоците и инвестициите од базната година и проектирани трошоци и инвестиции за регулираниот период.
- (2) Давателот на водната услуга задолжително доставува образложение за методот по кој заедничките трошоци настануваат, доколку давателот на услугата врши две или повеќе водни услуги или некоја друга дејност која во смисла на Законот за утврдување на цени на водните услуги не е водна услуга, се распределени по дејности.

- (3) Задолжителните податоци и извештаи од Бизнис планот треба да се однесуваат на периодот за кој е подготвен нацрт-Планот за прилагодување на тарифите за водните услуги.

ИНДИКАТОРИ ЗА УСПЕШНОСТ И ЦЕЛИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНИ ДАВАТЕЛОТ НА ВОДНАТА УСЛУГА

Член 20

- (1) Давателите на водни услуги до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги доставуваат пополнета листа на индикатори за успешност, со цел да се изврши нивна проценка и да се утврди нивната усогласеност со целите кои треба да ги исполнат давателите на водни услуги.
- (2) Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на предлог на давателите на водните услуги ќе ги одобри целите кои треба да ги исполни давателот на водната услуга а кои произлегуваат од индикаторите за успешноста за секоја водна услуга поединечно.
- (3) Давателот на водна услуга може да избере дополнителни индикатори кои се соодветни и се од значење за водните услуги.
- (4) При постапување по барањето за утврдување на тарифата за водна услуга, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги ги разгледува индикаторите и може да побара давателот на водната услуга да го дополни Планот за прилагодување на тарифите за водни услугите и Бизнис планот, со цел да се обезбеди постигнување на целите определени преку овие индикатори.
- (5) Листата на индикаторите за успешност се дадени во Прилог 4 од оваа методологија.

ФОРМА И СОДРЖИНА НА ГОДИШНИТЕ ИЗВЕШТАИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УТВРДЕНИТЕ ТАРИФИ

Член 21

- (1) Годишниот извештај што давателот на водната услуга го доставува до Регулаторната комисија за енергетика содржи:

1) ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА ДАВАТЕЛОТ НА ВОДНАТА УСЛУГА

- Статут;
- Решение од Централен регистар;
- Управување и организациона структура и
- Кадровска структура.

2) КОЛИЧИНА НА ВОДА

а) произведена количина на вода

- произведена вода (m^3);
- трошок за произведена вода (ден);
- продажба на вода (m^3) и
- цена на продадена вода по корисници (ден/ m^3).

б) преземена и испорачана количина на вода

- произведена вода од сопствени извори (m^3);
- трошок за произведена вода од сопствени извори (ден);
- преземена вода од други субјекти (m^3);
- трошок за преземена вода (ден);
- вкупно испорачана количина на вода (m^3) и
- просечна цена на продадена вода (ден/ m^3).

в) собрана и одведена количина на урбани отпадни води

- собрана и одведена количина на урбани отпадни води (m³) и
- трошок за собрана и одведена количина на урбани отпадни води (ден)

г) прочистена отпадна вода

- прочистена отпадна вода (m³) и
- трошок за прочистена отпадна вода (ден)

3) ВОДОВОДНА МРЕЖА

- Воден баланс;
- Приклучен конзум;
- Одржување на водоводната мрежа и
- Опис на реализирани инвестиции.

4) ГРИЖА ЗА ПОТРОШУВАЧИТЕ

- Барања за приклучување, одобрени и реализирани приклучоци и просечно време за реализација на приклучокот по категорија на потрошувач ;
- Број на примени приговори за квалитетот на водата, континуитетот во снабдувањето со вода, мерењето и приклучувањето во мрежа по категорија на потрошувач ;
- Број на одобрени приговори и просечно време на одговор на одобрените приговори по вид на приговор и по категорија на потрошувач ;
- Број на поднесени барања за исклучување од страна на потрошувач, реализирани исклучувања и време на реализација по категорија на потрошувач ;
- Број на поднесени барања за исклучување од страна на вршителот на дејноста, реализирани исклучувања и време на реализација по категорија на потрошувач ;
- Број на планирани прекини и времетраење на прекините и
- Број на непланирани прекини и времетраење на прекините.

5) ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

- Биланс на состојба и биланс на успех;
- Извештај за промените во главнината;
- Извештај за паричните текови;
- Извештај за применети сметководствени политики и
- Други извештаи во согласност со важечката законска регулатива во Република Северна Македонија.

6) ОЦЕНКА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА БИЗНИС ПЛАНОТ

- Информации во врска со спроведувањето на тарифите и надоместоците;
- Вредностите на клучните индикатори на успешноста и
- Детален опис на напредокот во спроведувањето на бизнис планот.

7) ЛИСТА НА ИНДИКАТОРИ ЗА УСПЕШНОСТ И ЦЕЛИ ЗА ИСПОЛНУВАЊЕ

- Пополнета листа на индикатори за успешност и цели за исполнување согласно Прилог 4, точка 1 од оваа методологија.

ФОРМА И СОДРЖИНА НА БАРАЊЕТО

Член 22

- (1) Доставувањето на барањето заедно со нацрт - Планот за прилагодување на тарифите за водни услугите и другите податоци од барањето се врши во писмена форма во архивата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги, и во електронска форма на веб платформата за водни услуги на следната адреса <https://voda.erc.org.mk/>.

- (2) Со добивање на барањето за утврдување на тарифи за водни услуги со предлог тарифи, Регулаторната комисија за енергетика оценува дали барањето и приложената документацијата се потполни согласно Правилникот за начинот и постапката за утврдување на тарифа за водна услуга и на регулаторна тарифа за водна услуга и оваа методологија.
- (3) Барањето за утврдување на тарифа за водна услуга се смета дека е потполно ако содржи:
- пополнет образец БТВУ – кој е даден во Прилог 1 и е составен дел на оваа методологија;
 - пропратно писмо со образложение на барањето;
 - изјава за веродостојност на барањето и податоците дадени во врска со него, потпишана од одговорното лице на давателот на водни услуги. Содржината на изјавата е дадена во Прилог 2, кој што е составен дел на оваа методологија;
 - План за прилагодување на тарифите за водни услуги со предлог тарифи за водни услуги, согласно Прилог 3 од оваа методологија;
 - податоци и извештаи од Бизнис план кои се задолжителни за утврдување на тарифите за водните услуги;
 - пополнета листа на главни индикатори за успешност и цели и листа на индикатори на успешност кои треба да ги исполни давателот на водната услуга, кои се составен дел на Прилог 4 од оваа методологија;
 - решение за упис во Централен регистар на Република Северна Македонија со сите промени и Статут на давателот на водни услуги во фотокопија заверена кај нотар;
 - финансиски извештаи и бруто биланси за три претходни години, со сите прилози во согласност со важечката законска регулатива во Република Северна Македонија и Извештај од ревизијата на финансиските извештаи, доколку за изготвување на истиот давателите на водни услуги се обврзани со закон;
 - други релевантни податоци за вршење на водната услуга, по барање на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги во текот на постапката, до донесувањето на Решението за утврдување на тарифата за водни услуги.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 23

Со денот на влегувањето во сила на оваа методологија престанува да важи Методологија за определување на тарифите за водна услуга („Службен Весник на Република Македонија“, бр.63/17 и 172/18).

Член 24

Оваа методологија влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. хх-ххх/1
хх.хх.2024 година
Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ
Марко Бислимоски